PISM POLSKI INSTYTUT SPRAW MIĘDZYNARODOWYCH
THE POLISH INSTITUTE OF INTERNATIONAL AFFAIRS

NR 58/2026, 19 LISTOPADA 2026 © PISM

KOMENTARZ

Nowy rząd Andrisa Kulbergsa na Łotwie

Tomasz Zduńczyk

17 listopada br. Sejm Łotwy udzielił wotum zaufania rządowi Andrisa Kulbergsa z centroprawicowej Zjednoczonej Listy (AS), która utworzyła koalicję z prawicowym Zjednoczeniem Narodowym (NA). Gabinet skupi się na modernizacji sił zbrojnych, a także poprawie sytuacji gospodarczej, efektywności administracji i wydatkowania finansów publicznych. Priorytetem w polityce zagranicznej pozostanie utrzymywanie ścisłej współpracy ze Stanami Zjednoczonymi oraz innymi sojusznikami, w szczególności Litwą i Estonią, a także z państwami nordyckimi, Kanadą i Polską.

W jakich okolicznościach powstała nowa koalicja?

Zdobywając 41 mandatów w październikowych wyborach, AS stała się najsilniejszą partią w Sejmie. W poprzedniej kadencji miała ich jedynie 15, a Kulbergs stał na czele rządu od maja br. Już w trakcie kampanii wyborczej AS ściśle współdziałała z NA i deklarowała chęć współrządzenia. Ponieważ partie te zdobyły łącznie 51 mandatów, podjęły próbę poszerzenia zaplecza koalicji. Uzyskała ona wsparcie parlamentarne populistycznej Łotwa na Pierwszym Miejscu (LPV; 7 posłów), która postawiła warunek, aby do rządu nie weszła centrowa Nowa Jedność (JV) oraz lewicowi Postępowi. Program rządu uwzględnił także zgłoszone przez LPV postulaty koncentracji na jakości usług publicznych, rozwoju gospodarki i polityce prorodzinnej. LPV jest jednak niepewnym partnerem na całą 4-letnią kadencję – m.in. jest niechętna wsparciu dla Ukrainy. Zmusza to AS i NA do utrzymania dyscypliny wśród własnych posłów, zwłaszcza że Kulbergs odrzucił ofertę poprzedniego koalicjanta – JV (7 posłów) – który w zamian za wsparcie żądał kontroli nad MON i MSZ.

Jaki jest skład nowego rządu?

Wszyscy formalnie bezpartyjni ministrowie są blisko związani z premierem. Ministrami transportu i finansów zostali Karlis Purgailis i Krišs Lipšāns, byli społeczni doradcy Kulbergsa. Ministerstwo ochrony zdrowia objął Normunds Staņēvičs – jego kolega ze studiów i członek zarządu producenta alkoholi Amber Beverage Group. Ministrem obrony pozostał Raivis Melnis, który na to stanowisko w pierwszym rządzie Kulbergsa był w maju br. nominowany przez JV i który wyraził chęć kontynuacji pracy jako niezależny ekspert. AS objęła resorty inteligentnej administracji i rozwoju regionalnego, rolnictwa, gospodarki, edukacji i nauki, a także sprawiedliwości. NA otrzymała ministerstwa kultury, opieki społecznej i spraw wewnętrznych. Kulbergs zapowiada powołanie na wicepremierów Kristsa Avotsa z AS i bezpartyjnego, ale związanego z premierem Uldisa Tatarčuksa, którzy mieliby odpowiadać za sprawy cyberbezpieczeństwa, AI i technologii informacyjnych. Szef rządu planuje także likwidację ministerstwa klimatu i energetyki, choć nie podał, jakie resorty przejmą jego zadania.

Jaką politykę zagraniczną i bezpieczeństwa będzie prowadził rząd Kulbergsa?

Nowy rząd Kulbergsa utrzyma dotychczasową linię polityki zagranicznej i bezpieczeństwa Łotwy. Dominacja AS w gabinecie, a także wybór na szefa MSZ Ģirtsa Jaunzemsa – zawodowego dyplomaty bez zaplecza partyjnego, a prywatnie kolegi premiera z czasów szkolnych – oznacza, że głównym jej kreatorem będzie Kulbergs. Od 2024 r. na

czele MSZ stała jedna z liderek JV, Baiba Braže. Premier opowiada się za ścisłą współpracą Łotwy w ramach Unii Europejskiej i NATO, a także za jak najlepszymi stosunkami ze Stanami Zjednoczonymi i dalszym wsparciem dla Ukrainy. Partie wspierające rząd pozytywnie odnoszą się do sojuszniczej obecności wojskowej na Łotwie, w tym polskiej. Popierają także transformację sił zbrojnych oraz utrzymanie wydatków obronnych na poziomie 5% PKB. Pozostaną także pozytywnie nastawione do zwiększania współpracy z Polską, zwłaszcza w zakresie bezpieczeństwa.

Jakie są główne cele i wyzwania w polityce wewnętrznej?

Jednym z głównych celów Kulbergsa jest poprawa jakości administracji, w tym obniżenie jej kosztów. W pierwszej fazie reform – do końca 2027 r. – zamierza ustabilizować budżet i poprawić efektywność wydatków. W tym czasie będzie także oceniana organizacja ministerstw i administracji. W drugiej fazie – w latach 2028–2029 – nastąpi przebudowa bądź likwidacja niewydolnych lub zbędnych organów, a w trzeciej – w 2030 r. – sektor publiczny ma przyjąć ostateczny kształt. Równolegle rząd planuje audyt największych inwestycji, w tym znacznie opóźnionego projektu kolejowego Rail Baltica, oraz funkcjonowania linii lotniczych airBaltic, które mierzą się z poważnymi problemami finansowymi. Transformację gospodarczą wspierać ma Łotewski Fundusz Rozwoju dysponujący kwotą 1,2 miliarda euro, który zostanie powołany oddzielną ustawą. Udział NA w rządzie będzie oznaczać dążenie do dalszego zmniejszania roli języka rosyjskiego na Łotwie i poszerzania sfer, w których niezbędne będzie używanie łotewskiego. Uderzy to w interesy ludności rosyjskojęzycznej (stanowiącej ok. 23% mieszkańców Łotwy), zwłaszcza tych osób, które nie chcą uczyć się języka państwowego. Federacja Rosyjska będzie to wykorzystywać w operacjach informacyjnych, aby destabilizować Łotwę wewnętrznie i dyskredytować ją na forum międzynarodowym.

Redakcja: Jacek Foks, Rafał Tarnogórski, Marcin Terlikowski, Justyna Szczudlik
Jędrzej Czerep, Anna Maria Dyner, Amanda Dziubińska, Mateusz Piotrowski, Daniel Szeligowski, Jolanta Szymańska, Damian Wnukowski, Szymon Zaręba, Tomasz Żornaczuk